

אין הכי נמי וקא מקשי לפי דבנים סמוך לגדידה ולא לקרחה. אם כן היכי קאמר בתר הכי כשהוא אומר כי עם קדוש וגו' הרי גדידה אמור והרי כי עם קדוש סמוך לקרחה ולא לגדידה, ועוד הא דקא מקשי לקמיה ומה ראית לרבות את הגדידה ולהוציא את הקרחה הוה ליה לאקשווי בכח והרי גדידה סמוכה לבנים והקרחה סמוכה לכי עם קדוש, לזה פירש רש"י דהכי פירושו או אינו אלא אף לגדידה ודוק וק"ל.

דף ל"ו ע"א

תוס' בד"ה אם כן לכתוב וז"ל: פירוש וליתן את האמור של זה בזה הוה מפקי במה מצינו עכ"ל. כוונתם להשוות דבריהם לדיבור דלעיל אם כן לכתוב את שבזקנך עיין דבריהם, ועיין מה שכתבנו בהם ונתנו הכרח דבריהם דודאי גוף לא היינו לומדים אבל פירוש המצוה גמרי שפיר מהדדי וק"ל.

שם גמרא בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים וכו' דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר בין כך ובין כך קרויים בנים וכו'. הנה לרבי מאיר ליכא לאקשווי אלא לרבי יהודה דקאמר ובזמן שאין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים מה יענה בכל הני קראי, וי"ל דלרבי יהודה סבירא ליה בנים סתם אינם קרויים אבל אין הכי נמי קרויים בנים סכלים בנים לא אמון בם בנים משחיתים בנים סתם לא אלא כשיהיו נוהגים מנהג בנים, אבל לרבי מאיר מפרש הכי בנים משחיתים אפילו כשיהיו משחיתים אתם קרויים בנים וכן כולהו, והיינו דקאמר לקמיה וכי תימא בנים משחיתים בני מעליא לא מקרו כלומר דוקא בנים סתם אבל בני מעליא לא מקרו אפילו בתשובה תלמוד לומר בני אל חי ודוק.

דף ל"ו ע"ב

שם תוס' בד"ה אי דפרה אלעזר כתיב בה וז"ל: הניחא למאן דאמר לדורות נמי בעינן כהן גדול דומיא דאלעזר וכו'. כתב מוהרש"א דבריהם תמוהים דהא אלעזר סגן הוה ולא כהן גדול וכו' ע"כ. ולדעתי אין כאן תמיהא אלא קצת גימגום דהכי פירוש דבריהם הניחא למאן דאמר לדורות נמי בעינן כהן גדול רצונם לומר ולא כהן גדול דומיא דאלעזר שלא הוכשרה אותה פרה בכהן הדיוט, אבל ביותר קשה לפי גירסתנו ברש"י וז"ל: ואפילו שאר כהנים פסולים, ושם רש"י סובר לפי סוגייתנו דקא פריך דאלעזר כתיב בה, והכוונה לאפוקי כהן הדיוט, ומקשה וכל שכן נשים סובר הכא כמאן דאמר לדורות בכהן גדול וכן לגירסת התוספות בלשון רש"י סובר הכי וק"ל.

דף ל"ח ע"א

שם גמרא תניא אידך ובני ישראל אכלו וגו'. אומרו תניא אידך לפי מה שקדם

שאכלו מהמן שבכליהם משבעה באדר עד ממחרת הפסח, הוי לפי זה ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה הוי חשבון הארבעים מיום יציאתן מן מצרים עד יום ששבת המן ממחרת הפסח, יקשה והלא לא ירד המן עד חמשה עשר באייר אם כן בעינן דלא שבת עד חמשה עשר באייר וקרא כתיב (יהושע ה' י"ב) וישבות המן ממחרת וגו', לזה אמר תניא אידך וכו' ומשם יתבאר לך שהחשבון הוא מעת יציאתן ודוק וק"ל.

שם וכתיב ויהי אחרי מות משה וכתיב משה עבדי מת ועתה קום עבור וגו' וכתוב ^{אח"כ} עברו וכו' בעוד שלשת ימים. הכוונה לומר שבעת שאמר לו קום עבור אותו היום אמר להם יהושע עברו וגו' בעוד שלשת ימים וגו' נמצא שהשלשה ימים אלו אחר השלשים, ובזה יתכן לומר צא מהם למפרע שלשה ימים ודוק וק"ל.

שם תוס' בד"ה שאין איסורו עולם וז"ל: פירש בקונטרס אלא כל ט"ז בלבד וכו' ולפי זה אתיא כרבי יהודה וכו' האיר המזרח מתיר עכ"ל. כתב מוהרש"א ^{אוצר החכמה} זלה"ה קצת קשה דאיכא לפרושי בהיפך למאן דאמר האיר המזרח מתיר כי ליכא עומר והיינו תוך זמן איסורו שאיסורו עומד עד שעומר קרב ביום ט"ז ויש לישב עד כאן, נראה שהישוב פשוט דיש היתר לאיסורו היינו התירו בידים דומיא דהנך פירושי דלקמיה (בד"ה והוא הדין לערלה) אי נמי דבעינן ההיתר בתוך ימי האיסור, וכשאין עומר האיר המזרח מתיר היינו סוף זמן איסורו כי ליכא עומר לסברתו, והיינו דכתב רש"י בערלה ואין לו היתר בתוך ימי איסור ודו"ק וק"ל ועין בזרע יצחק.

שם תוס' בד"ה והוא הדין לערלה בשתיים וז"ל: פירש בקונטרס וכו' חיסרו בית דין חדש כסלו וכו'. לפי שטבת חסר לפי סדר החדשים אמנם כסלו הוא ביד בית דין לפעמים מלא לפעמים חסר, אבל בחדש דנקטי אדר ולא שבט דגם אדר ביד בית דין פעמים מעברין כל החדש ועושים הראשון מלא והשני חסר ולפעמים עושים אדר חסר בלא עיבור אדר שני כל החדשים אחד מלא ואחד חסר והכל בשביל העומר ומה התיר החדש בידם, ובזה נחה שקטה קושית מוהרש"א זלה"ה ואפשר היינו דכתב ויש לישב ודוק.

דף ל"ח ע"ב

שם רש"י בד"ה בסוריא וז"ל היא ארם צובה וכו' ולקמן פרכינן אי הלכה וכו' ומשנינן אימא כך נאמרה וכו' ע"כ. כוונתו בזה לפי שיקשה לדידיה נמי מי ניחא אי הלכה למשה מסיני היאך מיקל בחוץ לארץ לזה כתב ולקמן פרכינן וכו' ומשנינן ודוק.

שם בד"ה יורד וז"ל: ישראל ולוקח מן הנכרי וכו' ילדות וזקנות וכו' ע"כ.